

דברי חכמה

אלוהים תן לי את האומץ
לשנות את מה שאפשר לשנות,
את הכוח לקבל את מה שאי אפשר לשנות
ואת החוכמה להבחין בין השניים.

-סנט פרנסיס

גיליון מס. 2755 * י"ח בטבת תשפ"ג * 13 בינואר 2023

כפר הנשיא * עלון פנימי

sachlav@outlook.com עורכת: שושנה שרקי

רות גולן ז"ל

המטפלת המיתולוגית של כתת עופר, הייתה בחופשת לידה (עם רמי) כשהגעתי לקיבוץ והייתי המורה של הכיתה. בשנה השנייה לעבודתי שם, חזרה רות למשמרתה, לטיפול בכיתה הנהדרת הזאת, ואני זכיתי לעבוד במחיצתה.

בשבוע שעבר, כשלווינו את רות בדרכה האחרונה, בזמן הלוויה ואחריה אפשר היה לראות ולחוש את האהבה הגדולה של חניכיה - היום בני למעלה משבעים - שהם חשו אליה.

רק לפני ארבע שנים התכנסה הכיתה לחגוג לרות יום הולדת 90, יום לפני החגיגה בקרב המשפחה. חגיגת כתת עפר הייתה שמחה מאד, ורות הייתה מאושרת. כעבור 48 שעות, אחרי שהייתה מאושרת עד מאד בחגיגה בקרב בני משפחתה, נפל עליה כרעם ביום בהיר האסון הנורא, כשבנה הבכור, אורי, נפטר באופן פתאומי. ומאז רות גולן כבר הייתה רות גולן אחרת.

מבחינתי, רות גולן אחרת פירושו היה, בין השאר, שהיא הפסיקה להגיע לחוג לספרות, אחרי שהייתה בו משתתפת קבועה שנים רבות. בכל שנה, כאשר הכרזנו על "חופש גדול" קצר, הייתה רות מארגנת את כל משתתפי החוג לרכישה משותפת של מתנה עבורי, בדרך כלל תווי קנייה לסטימצקי, שקיבלתי באהבה, בתוספת האמירה הפולנית: "באמת לא הייתם צריכים".

רבת פעלים הייתה רות גולן בשנים בהן הייתה פעילה. נורית הזכירה את הרשימה המרשימה בהספד שלה. מכל אחד מהתפקידים, בה כיהנה רות, הפקתי איזושהי תועלת אישית, גם אם זה היה מלווה בכאבים על הכיסא במרפאת השיניים. בתפקיד אחד (חוץ מאשר העבודה המשותפת עם כיתת עופר) גם שיתפנו פעולה. זה היה כאשר הייתי מזכירת קיבוץ, ורות נבחרה לתפקיד רכזת בריאות. בין שאר מעשיה, הדבר הגדול שרות יזמה וקידמה, היה הקמת בית סיעודי בכפר הנשיא, הלא הוא בית יהונתן. הדבר היה לפני למעלה משלושים שנה, ורות, בהתמדה רבה דחפה את המועצה האזורית לתת לנו את הסיוע המתבקש להקמת בית סיעודי אצלנו. קשה לי לדמיין את כפר הנשיא בלי בית יהונתן כאן בקיבוץ.

דמותה של רות, בשיער הלבן הבהק, בשבילי הקיבוץ, חסרה לי, ותחסר לי עוד. אפשר להתנחם בהסתכלות על המשפחה הרחבה והמלוכדת שהיא הביאה לעולם וטיפחה, משפחה אשר עטפה אותה, בעיקר בימים שבהם המעטפת הזאת הייתה כל כך הדוקה כל כך נחוצה.

זכות גדולה נפלה בחיקך רות. נוחי בשלום על משכבך.

תמר וולפין

שישי קהילתי

אגף רווחה מזמין אתכם למפגש
נוסף במסגרת:

תזונה בריאה לכל המשפחה

עם כרמל בן חורין

יום שישי | 13.01

09:30-10:00 התכנסות ונשנושים

10:00-11:00 הרצאה

בהרצאה "תזונה בריאה לכל המשפחה" נלמד כיצד לסגל לעצמנו הרגלי אכילה בריאים בבית, נבין אילו מוצרי מזון מוכנים עדיפים במצבים שבהם אין לנו תמיד זמן להעמיד ארוחה ביתית וכיצד ניתן לסגל הרגלי תזונה כמשפחה.

בהרצאה נבין כיצד באמצעות פעולות פשוטות ניתן לחולל שינוי בתזונה היומיומית המשפחתית ולהתחיל לקיים תפריט שיטיב איתנו ועם היקרים לנו.

***הכניסה חופשית* כיבוד מפנק עלינו**

יש לנו ראיון / תמר וולפין

עם ד"ר שגיא כץ

לא, זו אינה טעות. שגיא כץ, בנם של צביה ויוסי הוא דוקטור במדעי הקרקע והמים (צביה אומרת שהוא דוקטור לבוץ...). וכששמעתי שהוא הרצה בוועידת האקלים בשארם א-שייך, התעוררה בי הסקרנות, ובקשתי את מספר הטלפון שלו. שגיא נענה ברצון, לקח קצת זמן לתאם מועד, כי הדוקטור די עסוק, אבל בסופו של דבר שוחחנו במשך קרוב לשעה.

מה אומר לכם – היה מעניין מאד. לא הקלטתי את השיחה, רק רשמתי במהירות את עיקרי הדברים, ומכיוון שההתמצאות שלי בדברים שלמדתי היא על קצה המזלג ממש, אנסה להעביר את עיקריהם.

ובכן, תפקיד החקלאות הוא לייצר לנו מזון. החקלאים מעוניינים לגדל בהצלחה ולהתפרנס מהחקלאות. ולכן הם מעוניינים להגדיל את היבולים, להקטין את ההוצאות, לצמצם את כמות המזיקים והמחלות, על מנת לא לפגוע ביבולים, ולחסוך בחומרי הדברה. כדי להשיג את המטרות האלה צריך לקבל החלטות לגבי הגידולים המתאימים והדרך האופטימלית לגדל אותם בעזרת השקיה, דשנים חומרי הדברה ועוד.

השאיפה היא לקבל החלטות כאלה בהתאם לתנאים השוררים בשדה הספציפי. לפעמים, למשל, זריעה שבוע מאוחר יותר, אמנם מצמצמת את כמות היבולים, אבל גם מצמצמת את עצמת המחלות, וכך מצטמצמות גם העלויות של חומרי ההדברה, והרווח לחקלאי גדל.

איך מקבלים החלטות? החקלאות התפתחה על ידי ניסוי וטעיה לאורך מאות שנים. נדרשים הרבה ניסויים שמייצרים המון נתונים, אותם צריך לתרגם לתובנות.

וכאן מגיע שגיא, עם קבוצת מדעני נתונים, שבנתה מערכת לאיסוף ועיבוד נתונים מורכבת, כסטארט-אפ בעולם האגריטק (הסטארט-אפ נקרא אגמטיקס). המערכת יכולה לנתח נתונים הנאספים ברזולוציות של שדה מסוים, וגם ליצר סטנדרט המאפשר לנתח נתונים ממגוון שדות בעולם. אגרונומים המלווים מאות חקלאים ומצויידים באפליקציה, מגיעים אל השטח ונותנים המלצות מאד ספציפיות לגבי השטח הזה.

החברה עובדת בשיתוף פעולה עם משרד החקלאות על פרוייקט של שילוב שדות סולאריים עם גידולים חקלאיים (הנושא הזה מעניין אותנו כאן בכפר הנשיא, כי אנחנו חלק מהניסוי, והנתונים ייאספו גם אצלנו).

לפרוייקט כזה, יש ערך לא רק להגדלת הרווחים מהשטחים החקלאיים, אלא גם לשמירת הסביבה, למאמץ להקטין את השימוש בדלק מזהם.

תרומה נוספת לחקלאות ולסביבה, ששגיא היה קשור אליה, הייתה במחקר על שימוש בקולחין להשקייה בטפטפות. מניעת סתימת הטפטפות, תוך שטיפה בחומרים שהם ידידותיים יותר לסביבה, הביאה את חברת נטפים לשינוי ההמלצות לטיפול בצינורות שהם מייצרים לכל העולם.

וזה מביא אותנו להופעה של שגיא בוועידת האקלים. אמנם ראשי המדינות כבר לא היו נוכחים במקום, אבל שגיא ייצג את החברה שלו בפאנל של חברות אשר תורמות לשינוי טביעת הרגל הפחמנית בעולם. החברה של שגיא הציגה את הפיתוח שלה וייצגה את משרד החקלאות שלנו במסגרת הביתן הישראלי בוועידה בשארם א-שייך. הוועידה היא מקום גדול, ויש הרבה מידע שמשותף מעל הבמות הרבות. החלק החקלאי בועידה הוא קטן, אולי קטן מידי לאור העובדה שהחקלאות היום נחשבת אחת התעשיות המזהמות ביותר. קבלנו הרבה פידבקים טובים" מסיים שגיא את הראיון. ואני, בשמי, בשם ההורים של כתת "חרוב" ובשם חברי כפר הנשיא מביעה גאווה והערכה רבה להישגים של "הבן-משק" שלנו.

שאלתי את שגיא לגבי רצונו להתקבל לחברות בכפר הנשיא, ולבנות כאן את ביתו עם אשתו ושתי בנותיו. אכן, זוהי התכנית, כמה זמן זה ייקח? אין לו אשליות, בניית בית בכפר הנשיא עשויה לקחת זמן. ומה בנוגע לעבודה? אני שואלת, ושגיא עונה: היום אנחנו יודעים שמרחקים גיאוגרפיים אינם מונעים מהדור הצעיר שלנו לעסוק בהייטק ובמדע, ובין רחובות לקריית שמונה (מיג"ל) אפשר לעבוד גם מכפר הנשיא.

תודה לך שגיא על החשיפה המעניינת הזאת, ובהצלחה

תמר וו.

על הצפון פלוס

את דרכה האמנותית התחילה דליה זלצברג בירושלים, כבת לאבא נפח. כילדה, נהגה להציץ בסקרנות בעבודתו של אביה, ונדבקה בחיידק. בשנות ה-20 לחייה הגיעה לגליל ולימדה קדרות ואמנות במשך שנים רבות. בהמשך זנחה את העיסוק בחומר, והפכה לאוצרת תערוכות. "האוצרות הפגישה אותי עם אמנים רבים, עם חומרים שונים, עם סגנונות, טכניקות ושפע מבלבל של נושאים, שגרם לי לרצות לגעת כמעט בכל דבר", מספרת זלצברג. "סקרנותי לחומרים, למרקמים, לצבעים ולצורות שאבה אותי לעולם המיקס-מדיה. שם מצאתי את החופש להשתעשע, לגזור ולהדביק ללא גבולות, כשהאינטואיציה היא אשר מובילה אותי לתוצאה. מצאתי את עצמי מטיילת ואוספת ספרים ומגזינים ישנים, שאריות ברזל וכל דבר שהצית לי את הדמיון. שחררתי מוסכמות וחוקים, התחברתי לתשוקה, ונתתי לחופש להוביל אותי ולחבר חומרים שונים ליצירה אחת."

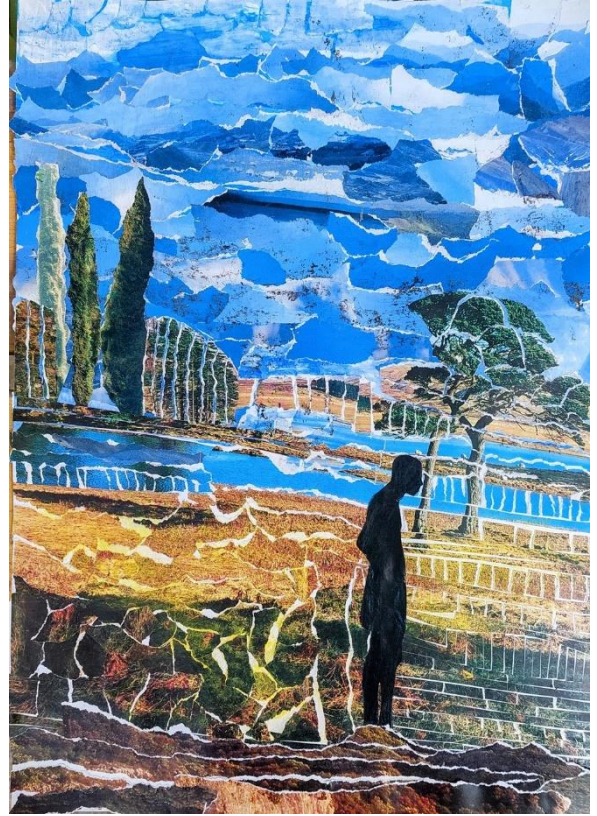
טכניקה מעורבת. פוטוקולאז'. צילום: דליה זלצברג

טכניקה מעורבת. פוטוקולאז'. צילום: דליה זלצברג

ליצירות של דליה אין שמות וכותרות במכוון, ובשל כך הן מזמינות את המבקרים לזרום עם ההומור והמסר המסתתרים בין הקווים, לחייך ולשאול את עצמם שאלות.

לתערוכה קראה זלצברג בשם המסקרן 'הפרעת קשב'. "כבוגרת, שכל חייה אותגרה על ידי הפרעת קשב, מצאתי שסוג זה של עבודה עוזר לי, ממקד אותי ומאפשר לי להיכנס למדיטציה תוך כדי עבודה. כיוצרת במיקס-מדיה, אני יודעת ומאמינה שטכניקה זו היא כלי מופלא לטיפול בהפרעת קשב, כלי שנועד לשפר את היכולת לווסת את התחושות, להתפתח ולהגיע למודעות ולצמיחה אישית". 'מיקס-מדיה' הינו תחום נרחב העוסק בשילוב מגוון רחב מאד של חומרים, צבעים, טקסטורות וצורות, תוך התמקדות במשחק, בהתנסות ובהנאה.

הפרעת קשב', דליה זלצברג, גלריה 'המבואה' מחניים.

פתיחה: 21.1.2023, 11:00 / נעילה: 4.3.2023.

ליווי אוצרותי: דלית טיאר.

שעות פתיחה: כל ימות השבוע (מלבד ימי רביעי)

כולל שישי-שבת 10:00-13:00.

אילו היה אלוהים מחזיק באמת כולה

לרגל יום חופש הדת הבינלאומי, שיחול בשבוע הבא ב-16 בינואר, אני מבקש להזכיר שחווייה רליגיוזית איננה כרוכה בהכרח באמונה באלוהים.

1. בראשית סוף

מה רב הפתוי לשרטט בבראשית את
דיוקן כבודו הצורב מראשית עד אחרית.

מן ההתלבטות הראשונה בין
תהו לבהו הוא קים לו שם לבדו
מעל לזמנו הארעי של האדם
בכל נצחיותו ונזכחותו האלימה,
בשמו יהוה הוא אל קנאי ונוקם ובעל חמה.

רק תנו לו והוא כבר ימח את כל היקום
אשר על פני האדמה, מאדם עד בהמה
עד רמש ועד עוף השמים, וכשהם נשטפים
בסערת ערגתו הקרה ימחו אל מתחת למים.

רק ניחוח דם הקרבנות ישקיט
עוד מעט את שאון קצפו המחריד.
כמעט אפשר להרהיב ולומר –
זה ספר נזרא על אלהים וזהדם.
אזי חרש יזדקף בן עזאי וילחש –
זה ספר תולדות אדם.

2. השיר הזה מתאר, ובאופן אקספרסיבי, את היחסים שמתקיימים בין האדם לאל שברא כיחסים מדממים. ואכן, לאורך כל ההיסטוריה של התרבות האנושית כאלה היו היחסים שבין האל ומאמיניו, ואנשים רצחו ועינו בני אדם אחרים בשם הדת והאמונה.

3. ב-16 בינואר 1786, זמן קצר אחרי שנוסדה ארצות הברית של אמריקה, אימצה העצרת הכללית של וירג'יניה את החוקה הדתית של תומס ג'פרסון. חוק זה הפך להיות הבסיס למה שאנו מכירים כיום כתיקון הראשון שהתקבל על ידי הקונגרס בשנת 1791. התיקון מבטיח חופש דת לכל האנשים המתגוררים בארה"ב. באותו יום פורסמה על ידי נשיא ארצות הברית הכרזה רשמית על יום זה כיום חופש הדת.

4. חופש הדת הוא הזכות של כל אחד לחיות על פי הדת שלו ולזכות להגנה וזכויות שוות. חופש הדת הוא אחת מזכויות האדם האוניברסליות המוכרות בהגות הליברלית וההומניסטית ובידי האומות המאוחדות.

5. במדינת ישראל מכנים את המושג חופש הדת או חופש מדת בשם המכובס 'סטטוס קוו'. הסטטוס קוו מתקיים היום בחברה הישראלית כסוג של הסכמה פוליטית בין דתיים לחילוניים לכאורה, על מנת לאפשר סוג של חיים משותפים. אך ניתן לתאר אותו גם כך:

6. ישעיהו ליבוביץ', שהקים בשנות החמישים יחד עם אליקים העזני מפלגה שהמצע שלה תבע הפרדה בין דת ומדינה, סיפר שבן גוריון אמר לו: "אני יודע מה אתה רוצה, אתה רוצה הפרדת דת מהמדינה כי אתה רוצה שהדת תהיה עצמאית, וכל ממשלה תצטרך להתמודד עימה. ואני לא אסכים לכך בשום פנים. אני רוצה שהממשלה תשלוט בדת". לכן זה מה שיש לנו היום. ישנה לנו רבנות ראשית שמונתה על ידי המדינה. למה הדבר דומה? לאלוהי הנביא שהיה מתמנה לנביא על ידי איזבל".

7. נדמה שבימים טרופים אלו של מדרון חלקלק ותהליכים המזכירים בעוצמתם אירועים שהתרחשו בשנות השלושים בגרמניה, שהבשילו לכדי הקמת ממשלתו השישית של נתניהו. ממשלה המכילה בתוכה יסודות כהניסטיים על סטרואידים. הציבור החילוני נתבע לחדש לעצמו ולחדד את הבסיסים הדמוקרטיים וההומניים שעליהם הוא התכונן, כדי לשוב ולהבהיר לעצמו על מה הוא נלחם בעצם.

8. דבר אלי אתה

כדי להבין את הבסיס עליו הוקמה מדינת ישראל, אי אפשר שלא להזכיר את אותה חבורת חלוצים שהגיעה לכאן בתחילת המאה הקודמת. חבורה של גברים ונשים שנמלטו מכבלי הדת כדי לברוא כאן, בארץ חמדת אבות, משהו חדש. הם גם הוכיחו על הדרך שאדם חילוני איננו חייב לוותר על הרליגיוזיות שאצורה בו ואף לתת לה מקום בתוך תרבותו. את אחת התפילות המרגשות ביותר שאני מכיר חיבר לוי בן אמיתי, שהיה אחד מאותם אנשים חילוניים שהגיעו אז לארץ.

9. לוי בן אמיתי נולד בשם ליפא ברוודא שברוסיה הלבנה. בשנת 1919 עלה ארצה עם חמישה חברים ובדרכו ארצה שינה את שמו לשם עברי. בדרכם לכאן עברו בן אמיתי וחבריו בדרך לא דרך בחצותם ארצות רבות, וליפו הגיעו באונייה נושאת פחם. ארבעה בחורים ובחורה אחת, אלישבע אשכול (אשתו השנייה של לוי אשכול). הם לנו במלון של בורך ביפו, שם חלה בן אמיתי בקדחת ולכן נשאר במלון תחת טיפולו המסור של בורך, ואילו חבריו נסעו לרחובות לעבוד בפרדסים. כשהחלים הצטרף אליהם למרות חולשתו הגופנית. בדרך, חנו אצל חברים שעבדו בסלילת כביש עפולה-נצרת, ובן אמיתי התמחה בהנחת האבנים. בסופו של דבר, בשנת 1926 הגיעו ארבעת החברים והחברה אלישבע לדגניה ב', שם נשאר לוי בן אמיתי חבר עד יום מותו.

10. שירתו של בן אמיתי היא שירת חלוצים צעירים השבים לארץ אבות, מתערים בה בהתלהבות ומתמסרים לחקלאות, לקרקע ולנוף. שיריו הפכו מוכרים, המפורסם שבהם הוא השיר 'שדות שבעמק'.

11. שירו "דבר אלי אתה" הוא שיר שמאוד מרגש אותי תמיד ושמוכיח, לעניות דעתי המאוד לא קובעת, שגם אדם אשר איננו מאמין באלוהים עוד, יכול עדיין לדבר שיר שמעביר השתוקקות גדולה וחוויה רליגיוזית עזה.

דָּבָר אֵלֵי אַתָּה | לוי בן אמיתי

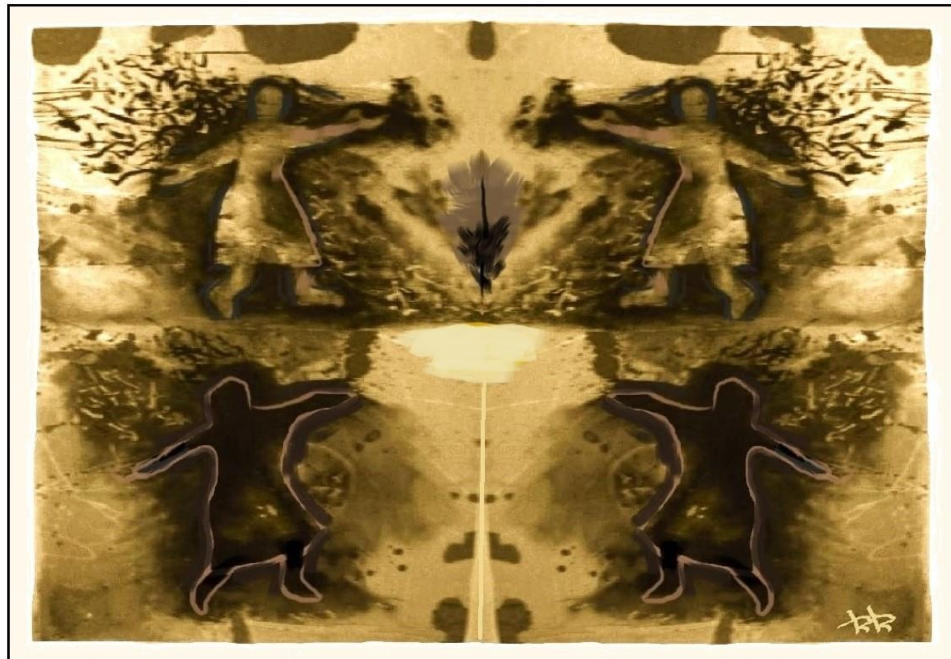
דָּבָר אֵלֵי,
דָּבָר אַתָּה אֵלֵי
נִלְאוּ אֶזְנֵי מִשְׁמַע
קוֹלֵי אָנוּשׁ,
כָּבְדוּ אֶזְנֵי מִשְׁמַע
הַמּוֹנֵה
מִלְאוּ אֶזְנֵי
דְּמָמָתְךָ
דָּבָר אֵלֵי
דָּבָר אֵלֵי אַתָּה,
מַעֵץ, מִסְּלַע, מְכוּכָב.

12. אז אחרי כל הדברים האלה, חשוב להדגיש שישנה לנו מורשת הומניסטית שחותרת להכיר בכך שכל בני האדם שווים, ושדוחה בתוקף כל תפיסה הגורסת עליונות של קבוצה אנושית אחת על בני ובנות הקבוצות האחרות. שווה מאוד להילחם על הערכים והעקרונות האלה כי בלעדיהם אין לנו מה לחפש כאן. וסביר להניח שגם לא נהיה.

13. את זכות המילה האחרונה אני מבקש לתת לאפרים לסינג, מחזאי ופילוסוף שחי בתקופת הנאורות הגרמנית, ושמחזותיו וכתביו התאורטיים השפיעו רבות על הספרות והפילוסופיה הגרמנית: "אילו היה אלוהים מחזיק באמת כולה בידו הימנית, ובידו השמאלית רק את החיפוש העקבי והמתמיד אחר האמת, אפילו בתוספת התנאי המיוחד שתמיד ולעד אטעה בתהליך, והיה מציע לי את הבחירה, הייתי בוחר בענווה מלאה בידו השמאלית".

בתמונה: חלוצות רוקדות בשדה

פינת הקריקטורה השבועית: הנשיא הרצוג: המצב בחברה הישראלית מדיר שינה מעיני...

"נוסטלגיה זה לא מה שהיה פעם"

(דוד אלמן - לקשר: khbbm1@gmail.com)

איזי, ישראל, מייקל וגרשי - הדיג'לוגיה בהתגשמותה

והמין היותר יפה, בהחלט אינו במפגר אחריהם
ריני-כ. שוש-א. ורחל-א.

13.1 זיוה מלינה

נירה קורן

שגיא חיון

14.1 גידי חייט

מולי חייט

יוגב ג'רמיה תל צור

16.1 דרור שטיינר

17.1 שרית קולינס

אלון שמואל

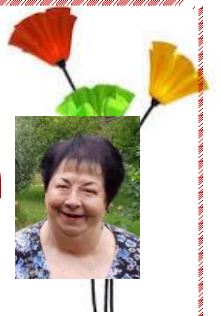
18.1 ליאור טיקוצ'ינסקי

19.1 ג'וני הרמץ

ריטה ראובינוב

לביא חייט

משולחן העורכת / שושנה שרקי

